

**LIST OKÓLNY O ZMIANACH W KONSTYTUCJACH I DYREKTORIUM
przyjętych podczas 57 Kapituły Generalnej
celebrowanej w Rzymie w dniach 6-23 lutego 2017 roku**

Prot. n. 114/2018

„Bóg Wszechmogący, który jest niezbadany w swoich zamiarach i którego dobroci skarb jest nieprzebrany, pobłogosławił naszemu Zgromadzeniu. Niepokalana Dziewica Bogarodzica Maryja, Miłościwa Patronka, okazała mu obecnie swą pomoc. [...] W ubóstwie raczył Bóg wskrzesić to Zgromadzenie. Pozbawionych wszelkich ludzkich środków i ubogich posłał nas do winnicy swojej”. Te słowa bł. Jerzego, Odnowiciela naszego Zgromadzenia, zapisane w jego „Piśmie okólnym o Konstytucji” z roku 1924, wyrażają charyzmatyczne doświadczenie mocy łaski Boga w stosunku do słabości naszej wspólnoty zakonnej od samego jej początku, wyrażone podobnymi słowami w pismach zakonodawczych naszego świętego ojca Stanisława (por. *Fundatio Domu Recollectionis*, 1). 57 Kapituła Generalna, celebrowana w Rzymie w dniach 6-23 lutego 2017 roku, w duchu tego samego charyzmatu, odpowiadając na nauczanie Kościoła i znaki czasu podjęła trud przeprowadzenia zmian w naszych Konstytucjach i Dyrektorium. Przyjęty podczas Kapituły tekst naszych Ustaw został następnie przedstawiony Kongregacji Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego, która po dodaniu również kilku swoich zmian, zatwierdziła nową wersję Konstytucji i Dyrektorium dekretem z dnia 8 września 2017 roku.

Kontekst zmian Konstytucji i Dyrektorium Zgromadzenia

Głównym motywem podjęcia prac nad zmianami naszych Konstytucji i Dyrektorium jest współczesne nauczanie Kościoła skierowane do wszystkich instytutów zakonnych oraz historia Zgromadzenia ostatnich trzydziestu lat, to jest od czasu zatwierdzenia naszych Konstytucji po Soborze Watykańskim II. Ojciec Święty Franciszek podczas spotkania z członkami Kapituły dnia 18 lutego 2017 roku, cytując adhortację apostolską *Vita Consecrata*, stwierdził: „każdy instytut znów staje dziś przed koniecznością przemyślenia na nowo Reguły, ponieważ w niej i w Konstytucjach zawarty jest program naśladowania Chrystusa, ukształtowany przez określony charyzmat, którego autentyczność została potwierdzona przez Kościół” (*Vita Consecrata*, 37).

Nasze Konstytucje i Dyrektorium, nad którymi pracowała Kapituła zostały zatwierdzone w roku 1986 i były odpowiedzią na wymagania Soboru Watykańskiego II zawarte w „Dekrecie o przystosowanej do współczesności odnowie życia zakonnego – *Perfectae Caritatis*. Główna myśl i ujęcie tych Konstytucji, w zdecydowanej większości pozostały zgodne z Konstytucjami z roku 1930, napisanymi przez bł. Jerzego Matulaitisa-Matulewicza. Od czasu zatwierdzenia posoborowych Konstytucji, Zgromadzenie nasze doświadczyło szczególnego błogosławieństwa: w 1987 roku abp Jerzy, Odnowiciel naszej wspólnoty zakonnej został zaliczony w poczet błogosławionych przez św. Jana Pawła II; w roku 1999, ten sam papież wyniósł na ołtarze, razem z innymi 108 męczennikami okresu II wojny światowej, dwóch naszych współbraci: Antoniego i Jerzego; w 2007 roku papież Benedykt XVI ogłosił błogosławionym Stanisława od Jezusa i Maryi Papczyńskiego, naszego Ojca Założyciela; w roku 2009 uroczyste obchodziliśmy setną rocznicę Odnowy Zgromadzenia; w 2016 roku papież Franciszek ogłosił świętym Ojca Stanisława, Założyciela naszego Zgromadzenia. Ten trzydziestoletni okres, naznaczony intensywnym

działaniem Ducha Świętego w naszej wspólnotie zakonnej, zaowocował pogłębianą refleksją nad charyzmatem Zgromadzenia, poszukiwaniem źródeł naszej tożsamości, studiami teologiczno-historycznymi i wieloma publikacjami. W tym samym czasie nastąpił także rozwój Zgromadzenia zarówno w wymiarze wspólnotowym jak pastoralnym: powstały nowe wspólnoty w nowych krajach, nastąpił wzrost liczby powołań a podejmowane inicjatywy duszpasterskie zaczęliśmy bardziej ujmować w ściślejszym odniesieniu do charyzmatu. Wszystko to, razem z wezwaniem Kościoła do *przemyslenia na nowo* naszych Ustaw, stało się motywacją dekretu poprzedniej Kapituły Generalnej z 2011 roku, nakładającego na przełożonego generalnego obowiązek powołania Komisji ds. Konstytucji i Dyrektorium. Komisja została powołana dnia 13 lutego 2012 roku, a owoce jej pracy, zgodnie z dekretem, zostały przedstawione podczas 57 Kapituły Generalnej.

Nowe ujęcie naszej tożsamości jest zatem nie tylko wyrazem samoświadomości Zgromadzenia, ale przede wszystkim naszą odpowiedzią na działanie Boga w stosunku do naszej wspólnoty zakonnej i na apel Kościoła, zachęcający do tego, aby „strzec, pogłębiać i rozwijać” ten „twórczy impuls Ducha Świętego”, prowadzącego naszego świętego Ojca Założyciela drogami Ewangelii (por. *Ripartire da Cristo*, 20).

***Nova et vetera* (por. Mt 13, 52) – w trosce o wierność patrymonium Zgromadzenia**

Po raz pierwszy w historii Zgromadzenia, pełny tekst Konstytucji i Dyrektorium poprzedza „Preambuła – *Invocatio Dei*”, to jest sumaryczne ukazanie zamysłu Ustaw oraz wyznanie wiary członków Zgromadzenia.

Zdecydowana większość zmian przyjętych przez Kapitułę Generalną zawarta jest w pierwszej części Konstytucji zatytułowanej: „Patrymonium i duchowość Zgromadzenia” i dotyczy pierwszego rozdziału nazwanego: „Natura, cel, duchowość i charakter”. Główną troską Kapituły było odczytanie charyzmatu Zgromadzenia w kontekście dzisiejszych czasów i w wierności duchowi Założycielskiemu oraz ukształtowanemu na przestrzeni dziejów patrymonium, w tym przede wszystkim w dziele Odnowy.

Obecne od dawna w nauczaniu Kościoła takie kategorie jak charyzmat i odniesienia duchowości Zgromadzenia do poszczególnych Osób Trójcy świętej pojawiły się – również po raz pierwszy – w naszych Ustawach. Konstytucje uzyskały w ten sposób pełniejszą i aktualną perspektywę teologiczną; taką, jakiej oczekuje dzisiaj Kościół. W ten sposób wyraźniej wybrzmiał nasz charyzmat, ujęty w osobnym, drugim punkcie już na początku Konstytucji. Jakkolwiek jest to punkt nowy, z tytułem: „Istota charyzmatu”, to jednak zdanie główne niemal w całości wyjęte jest z dotychczasowego, szóstego punktu naszych posoborowych Konstytucji. Istotą charyzmatu jest misterium Niepokalanego Poczęcia Matki Pana i z niego wypływa tożsamość i misja, czyli to wszystko, co w rozdziale pierwszym nazwane jest „naturą, celem, duchowością i charakterem, Zgromadzenia. Choć takie ujęcie jest nowe, to jednak misterium Niepokalanego Poczęcia Matki Pana zawsze było obecne w charyzmatycznej drodze naszej Wspólnoty. Wyrażało się to przede wszystkim w nigdy nie zmienionym tytule Zgromadzenia (Marianie od Niepokalanego Poczęcia NMP), w akcie *Oblatio* – opisie pierwotnej Boskiej wizji naszej wspólnoty zakonnej, która była „wryta w duszy” świętego Ojca Założyciela (por. FDR 7, 9), nadto, w postawie i duchowości naszych błogosławionych Ojców, w tym także w pismach i spuściznie bł. Jerzego Matulaitisa-Matulewicza, zwłaszcza w napisanych przez niego Instrukcjach (por. I 12) i Konstytucjach (KM 14), gdzie zapisał: „Główną Patronką Zgromadzenia jest Niepokalanie Poczęta Najświętsza Marja Panna. [...] Główną uroczystością Zgromadzenia będzie święto Niepokalanego Poczęcia NMP”.

Inaczej niż dotychczas opisana jest obecnie misja Zgromadzenia, choć dwa spośród trzech wymienionych obecnie jej elementów – wprawdzie w nieco innych słowach – były już ujęte w punkcie drugim Konstytucji z 1986 roku. W nowym ujęciu misja określona jest

językiem nawiązującym do historycznych źródeł Zgromadzenia i do wyrażeń oryginalnych, zarówno tych używanych przez naszego świętego Ojca Założyciela, jak też Odnowiciela naszej wspólnoty – bł. Jerzego Matulaitisa-Matulewicza. W tym sensie zapis oddaje ducha Założycielskiego naszego Zgromadzenia i zarazem tradycji związanej z Odnową. Dzięki takiemu zapisowi możliwe okazało się takie ujęcie, które należy nazwać integralnym oraz zgodnym z nauczaniem współczesnego Kościoła, polecającego „zachowywać nienaruszone dziedzictwo duchowe i apostołskie” (*Vita Consecrata* 18; por także numery: 36, 42, 48). Kolejne punkty przedstawiają charyzmat i misję Zgromadzenia w szerokiej perspektywie teologicznej i duchowej: trynitarnej, maryjnej, eschatologicznej, eklezjalnej, apostołskiej, ascetycznej – zawsze w odniesieniu do Konstytucji z roku 1986, a zarazem w trosce o zgodność z duchowym patrymonium naszego Zgromadzenia. W tym także kluczu przeredagowane zostały dotychczasowe punkty, a w pojedynczych przypadkach dodano całkiem nowe. Poszerzono listę Patronów.

W konsekwencji zmian w opisie charyzmatu i misji Zgromadzenia, Kapituła dokonała także nowego zapisu w samej formule profesji (por. K 192) tak, aby odpowiadała nowemu ujęciu i wyrażała je *expressis verbis*. Trzeba pamiętać, że nieaktualna stała się formuła profesji zawarta w *Ordo Professionis Religiosae (Rytuał Profesji zakonnej)* naszego Zgromadzenia, zatwierdzony przez Kongregację Kultu Bożego w roku 2009 na podstawie poprzednich Konstytucji. Nowa formuła profesji została prawomocnie zatwierdzona przez Stolicę Apostolską i z chwilą promulgacji Konstytucji i Dyrektorium należy jej używać podczas składania profesji tak czasowej jak wieczystej oraz podczas odnawiania ślubów zgodnie z przyjętą w Zgromadzeniu praktyką (w Uroczystość Niepokalanego Poczęcia NMP, podczas dni skupienia itd.).

W trosce o zgodność z Konstytucjami, a zarazem zachowanie patrymonium i podkreślenie niektórych jego aspektów, w Dyrektorium umieszczone zostały nowe punkty, między innymi w uzupełnieniu punktu z Konstytucji (K 15) dodany został zapis o prawach i ewentualnych zmianach herbu Zgromadzenia (D 2), wymienione zostały niektóre znaki tożsamości mariańskiej (D 7), a „biały habit, który nosił nasz św. Ojciec Założyciel na cześć Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny” włączony został jako jeden z elementów „niezbywalnego patrymonium duchowego naszego Zgromadzenia” (D 8).

W zakresie dyscypliny dodany został obowiązek trzykrotnych modlitw wspólnych w ciągu dnia: rano, w południe i wieczorem (por. K 79).

Również po raz pierwszy w naszych Konstytucjach pojawił się punkt mówiący o stowarzyszeniach właściwych naszemu Zgromadzeniu. W rezultacie takiego zapisu i zatwierdzenia Stolicy Apostolskiej, Stowarzyszenie Pomocników Mariańskich oraz Bractwo Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny to, w pewnym sensie, nasz współczesny trzeci zakon, istniejący „w ramach naszego Zgromadzenia”, a jego „członkowie żyjąc w świecie, uczestniczą w duchu i misji Zgromadzenia oraz pod jego wyższym kierownictwem prowadzą życie apostołskie i zdążają do chrześcijańskiej doskonałości” (K 128).

Dla podkreślenia ciągłości Zgromadzenia i wierności patrymonium, zdecydowałem, aby tekst Konstytucji i Dyrektorium poprzedzić chronologiczną prezentacją dokumentów papieskich – aprobat naszej wspólnoty od samego jej początku. Są to te same pisma, które zawarte były w Konstytucjach napisanych przez bł. Jerzego i wydrukowanych w roku 1930. Jedynym dokumentem dodanym przeze mnie do Konstytucji bł. Jerzego jest pierwsza, papieska aprobata mariańskich Konstytucji w 1723 roku, zatytułowanych *Statuta Congregationis Clericorum Regularium Marianorum....* Mam nadzieję, że takie ujęcie bardziej uświadomi nam bogactwo naszej historii, duchowości i ciągłości Zgromadzenia, czyli te same idee, jakie przyświecały Ojcom Odnowy naszego Zgromadzenia w układzie Konstytucji z roku 1930, które cały czas są dla nas jednym z ważniejszych punktów odniesienia.

Korekty i zmiany jurydyczne

Większość zmian – poza pierwszą częścią Konstytucji i Dyrektorium – ma charakter redakcyjny i polega na przesunięciach tych zapisów naszego prawa, które albo cytują Kodeks Prawa Kanonicznego albo się do niego odnoszą. Jest to zgodne z zasadą, że wszystkie cytaty i odniesienia do prawa kościelnego powinny być umieszczone w Konstytucjach. Jest też pewna część naszych Ustaw, która została albo klarowniej ujęta albo przesunięta wewnątrz Konstytucji lub Dyrektorium, aby dzięki temu tekst prawny był spójny i bardziej zrozumiały.

Po raz pierwszy w naszym prawie zapisany został punkt mówiący o decyzjach podejmowanych kolegalnie przez przełożonego generalnego i jego radę. Dotyczy to spraw, w których przełożony generalny działa razem ze swoją radą w pełnym składzie i musi wykonać to, co zdecydowała rada wraz z nim. Kapituła oceniła, że należą do nich decyzje o poważnych skutkach dla Zgromadzenia: zgodnie z KPK kan. 699 par. 1 – wydalenie ze Zgromadzenia profesora po ślubach wieczystych; erygowanie, podział, łączenie lub znoszenie prowincji poza czasem kapituły generalnej oraz rozporządzanie majątkiem prowincji zniesionej; wyjaśnianie ustaw. Pozostałe kategorie decyzji podejmowane przez przełożonego generalnego są albo po uzyskaniu zgody jego rady albo po zasięgnięciu opinii radnych. Nieco zmodyfikowano także zasady w odniesieniu do wiceprowincji.

Kongregacja Instytutów Życia Konsekwentnego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego nakazała kilka zmian również o charakterze prawnym i zostały one wprowadzone do naszych Ustaw. Spośród nich najbardziej istotna dotyczy wyboru przełożonego prowincji. Kongregacja stwierdziła: „Przypominamy jednak, że *„powszechne głosowanie”*, realizowane za pomocą przesyłanych w kopertach głosów wszystkich członków Prowincji na Kapitułę prowincjalną, nie może być uważane za wybór, w sensie kanonicznym, lecz jedynie za konsultację; stąd artykuły Dyrektorium, które tego dotyczą (por. art. 272, 274, 275) winny zostać skorygowane lub usunięte, zgodnie z brzmieniem kanonu 625§3 KPK”. Wskutek tej interwencji Kongregacji, od najbliższych kapituł prowincjalnych wyboru przełożonego będzie dokonywać tylko kapituła prowincjalna według zasad dostosowanych do tej zmiany i zawartych naszym prawem, a głosowanie powszechne w prowincjach służyć będzie jedynie za konsultację.

Drodzy Współbracia,

W tej podniosłej chwili promulgacji opracowanych na nowo przez 57 Kapitułę Generalną Konstytucji i Dyrektorium naszego Zgromadzenia, potrzebujemy równie podniosłych słów zachęty, nie tylko do przyjęcia poniekąd na nowo naszych Ustaw, ale przede wszystkim do codziennego życia nimi; kierowania się nimi, wprowadzania ich w nasze życie duchowe i apostolskie. Jakże aktualne są więc w tym kontekście słowa przełożonego generalnego, Franciszka Buczysa, w których promulgował on Konstytucje z roku 1930: „Więc Bracie Najdroższy, tę księgę czytaj ustawicznie, rozmyślaj o niej, polecenia jej wypełniaj nie tylko wiernie lecz z uczuciem miłości; tym bowiem sposobem dojdiesz do takiej czystości duszy, jaką nasz Założyciel Czcigodny Stanisław i nasz Odnawiciel, śp. Jerzy się odznaczeni. Oto droga, jaką oni Tobie do niebieskiej ojczyzny wskazali, a którą postępując, szczęście wieczne i najwyższy swój cel osiągniesz” (Franciszek Buczys, w: *Konstytucje Zgromadzenia Księży Marianów*, s. XVI).

Niech Matka Pana, której jesteśmy duchowymi synami, nieustannie wyprasza nam wszelkie potrzebne łaski, a misterium Jej Niepokalanego Poczęcia będzie siłą i radością naszego powołania. Nasz święty Ojciec Stanisław niech wstawia się za nami w wiernym i zgodnym z mariańskim charyzmatem wypełnianiu naszej misji w Kościele. Błogosławiony Jerzy niech uprosi nam łaskę odnowy naszej wiary, nadziei i miłości. Przykład błogosławionych Męczenników niech zapali nas do gorliwej i odważnej służby

Kościółowi. Błagajmy naszych świętych Patronów, abyśmy dawali zarówno indywidualnie jak wspólnotowe świadectwo świętości współczesnemu światu i tak przyczyniali się do jego zbawienia.

Rzym, dnia 18 maja 2018 roku
W uroczystość naszego świętego Ojca Stanisława

Andrzej Pakuła MIC
Przełożony Generalny